

Vlaams
Parlement

ingediend op **1402** (2017-2018) – Nr. 2
14 december 2017 (2017-2018)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Johan Danen

over het ontwerp van decreet

houdende wijziging
van het Energiedecreet van 8 mei 2009,
wat betreft de aanpassing
van de groenestroomdoelstellingen,
de WKK-doelstellingen en de energieheffing

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
Gweny De Vroe, Lydia Peeters;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Johan Danen.

Plaatsvervangers:

Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy, Orry Van de Wauwer;
Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Documenten in het dossier:

1402 (2017-2018) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting.....	4
1.1. Algemene toelichting	4
1.2. Artikelsgewijze toelichting	5
2. Bespreking	8
2.1. Vragen en opmerkingen van de leden	8
2.2. Antwoord van de minister	8
3. Stemming	10
Gebruikte afkortingen	11
Bijlagen: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn besprak op 13 december 2017 het ontwerp van decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aanpassing van de groenestroomdoelstellingen, de WKK-doelstellingen en de energieheffing (*Parl. St. Vl.* Parl. 2017-18, nr. 1402/1).

Bij de bespreking wordt verwezen naar het advies van de SERV van 4 december 2017 'Een lift naar genoeg groene energie?'. Dit advies werd na het indieningsbesluit van de Vlaamse Regering verspreid. Het advies en het achtergrondrapport zijn terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting

1.1. Algemene toelichting

Minister *Bart Tommelein* legt uit dat wat voorligt, een fundamentele wijziging betreft na de vernietiging door het Grondwettelijk Hof. De heffing blijft onder een sterk gereduceerde vorm bestaan omdat dat nodig is. De eerste doelstelling van de energieheffing was het certificatenoverschot wegwerken en de werking van de certificatenmarkt herstellen. Bijkomend zouden de inkomsten van de heffing gebruikt worden voor de financiering van de energieregulator en voor de bevordering van groene warmte. Om die doelstelling te blijven verwezenlijken is nog steeds een heffing nodig, zij het een lagere.

Daarop somt hij de redenen op voor de evolutie in het overschot en de portefeuille van de netbeheerders. In 2016 en 2017 werden via de DAEB-regeling certificaten opgekocht ter waarde van 165 miljoen euro met middelen van de verhoogde energieheffing. In 2016 werd ook het quotum verhoogd. Er werden minder groenestroomcertificaten uitgereikt voor biomassa door de sluiting van Langerlo en de lagere productie van de centrale van Rodenhuijze. De retrobanding voor PV-certificaten werd afgeschaft met ingang van 1 januari 2016. De netbeheerders hebben een deel van hun stock van groenestroomcertificaten kunnen verkopen aan marktpartijen.

De verwachte verhoging van het aantal uitgereikte certificaten vanaf 2017 zal zich niet doorzetten omdat twee geplande grootschalige biomassaprojecten naar alle waarschijnlijkheid niet zullen doorgaan. Van een is dat inmiddels zeker, maar ook van de tweede is de kans kleiner aan het worden.

De Vlaamse doelstelling voor hernieuwbare energie voor 2020 bedraagt 25.074 GWh. Om die te behalen, zijn recent het Windplan, Zonneplan, Energieplan en Warmteplan goedgekeurd. Die plannen voorzien in een hele reeks bijkomende acties en projecten. De financiering ervan is reeds verrekend, gezien de extra toe te kennen certificaten zijn verrekend in de prognoses. Desondanks blijft wellicht een tekort geraamd op een grootteorde van 1400 GWh, onbestemd. Wanneer een overschot op een bepaalde technologie zou voorkomen of wanneer overheden, bedrijven en burgers zich maximaal inzetten, dan daalt het onbestemde gedeelte van de doelstelling. Het uiteindelijke onbestemde gedeelte kan ten slotte ingevuld worden met statistische aankoop.

De oplossing die met het ontwerp van decreet wordt aangereikt, is enerzijds een aanpassing van de groenestroom- en WKK-quota en anderzijds een aanpassing van de vernietigde energieheffing. De minister bespreekt die vervolgens aan de hand van de artikelen.

1.2. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Artikel 1 bepaalt dat de materie een gewestbevoegdheid betreft.

Artikel 2

Artikel 2 voert in het Energiedecreet nieuwe definities in van de begrippen “federale Elektriciteitswet”, “laagspanning” (spanningsniveau tot 1000 volt), “middenspanning” (meer dan 1000 volt tot 30 kilovolt), en “hoogspanning” (vanaf 30 kilovolt) en specifiek voor de heffing van “residentiële afnemer”.

Artikel 3, 1° en 2°, en artikel 4

De voorgestelde quotumverhoging dient in eerste instantie om de marktwerking van het certificatenstelsel opnieuw te laten functioneren door overmatige certificatenoverschotten weg te werken, rekening houdend met de bijkomende ambities voor zon en wind.

Indien er in 2017 voor 50 tot 80 miljoen euro extra, in 2018 voor 152 miljoen euro en vanaf 2019 jaarlijks voor 93 miljoen euro certificaten worden opgekocht, dan volstaat een quotumverhoging naar 21,5%. De resterende buffer in 2021 bedraagt dan 1,4 miljoen GSC. Om de markt te laten spelen is het aanhouden van een buffer van 2 tot 2,3 miljoen certificaten optimaal.

Het huidige beleid voorziet erin dat het quotum voor WKC daalt van 11,2% naar 9,3% in 2019 en verder afneemt naar 7% vanaf 2020. In dit BAU-scenario neemt het cumulatief overschot verder toe. Indien het quotum van 11,2% behouden blijft, krijgen we een dalend verloop van het cumulatief overschot vanaf 2022, omdat er meer certificaten moeten worden ingeleverd dan het verwachte aantal uitgereikte WKC.

In de figuur op pagina 13 van de toelichting van het ontwerp van decreet is de evolutie van het cumulatief overschot weergegeven indien met het beschikbaar saldo van de verhoogde energieheffing in het Energiefonds in 2017, na goedkeuring van het notificatiedossier bij de Europese Commissie, een eenmalige opkoop van ongeveer 11 miljoen WKC's zou worden gefinancierd. Daarvoor is een budget van ongeveer 250 miljoen euro beschikbaar. Het exact aantal certificaten zal echter afhankelijk zijn van een aantal variabelen: de boekhoudkundige waarde, het absolute plafond van 31 euro en de door de netbeheerders concreet per certificaat betaalde minimumsteun. De resterende buffer in 2026 bedraagt 3 miljoen WKC. Bij de WKC is een optimale buffer 2,3 tot 2,6 miljoen certificaten.

Artikel 3, 3° tot en met 6°

Met artikel 29 van het decreet van 27 november 2015 houdende diverse bepalingen inzake energie, dat tevens het quotum verhoogde alsook de vermindering daarop, werd aan artikel 7.1.10 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, na paragraaf 3 een paragraaf 3/1 toegevoegd. Deze paragraaf voorziet in een mogelijkheid om het op ondernemingsniveau verschuldigde bedrag van de door financieringssteun voor hernieuwbare energie ontstane kosten te beperken tot 4% dan wel 0,5% van de bruto toegevoegde waarde van de betrokken onderneming. Die bepaling heeft tot doel te voorkomen dat de concurrentiepositie van elektro-intensieve bedrijven overmatig wordt aangetast, doordat de impact van het quotum op elektro-intensieve verbruikers wordt beperkt, in de mate dat die is toegestaan door de Europese staatssteunregels. De cap voor elektro-intensieve verbruikers biedt de mogelijkheid om het door hen verschuldigde bedrag van de door financieringssteun voor

hernieuwbare energie ontstane kosten te beperken indien aan bepaalde, door de Vlaamse Regering nader te bepalen voorwaarden wordt voldaan.

De bijdrage is equivalent aan het percentage dat om als verenigbaar te worden aangemerkt, de Europese Commissie voorschrijft dat steeds als minimumkost moet worden gedragen. In ruil voor het betalen van dat bedrag aan het Energiefonds worden deze ondernemingen of vestigingen vrijgesteld van de gevolgen van de certificatenverplichting.

Artikel 5

Het belastbare feit in de heffing vormt het beschikken over een afnamepunt op het elektriciteitsdistributienet, het plaatselijk vervoersnet, een gesloten distributienet of het transmissienet. Die is verschuldigd per afnamepunt van de afnemer in het Vlaamse Gewest vastgesteld op het elektriciteitsdistributienet, het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit, een gesloten distributienet van elektriciteit, of het transmissienet. Elk afnamepunt valt onder het toepassingsgebied, behalve de goedgekeurde gesloten DNB-netten die als één afnamepunt worden beschouwd.

Artikel 6

Het ontwerp van decreet voorziet thans in een nieuwe forfaitaire heffing. Binnen de heffing werd gekozen voor een differentiatie van de afnamepunten om te komen tot een gemoduleerde forfaitaire heffing die verschilt per type van afnamepunt. Het tarief van de heffing bedraagt per afnamepunt per maand dat de afnemer in het heffingsjaar is aangesloten geweest op een van de netten, vermeld in artikel 14.1.1, §1, van het Energiedecreet:

1° voor afnemers aangesloten op laagspanning:

- a) voor residentiële afnemers: 42 eurocent per maand (ofwel 5 euro per jaar);
- b) voor niet-residentiële afnemers: 7,87 euro per maand (ofwel 94,50 euro per jaar);

2° voor afnemers aangesloten op middenspanning: 150 euro per maand (ofwel 1.800 euro per jaar);

3° voor afnemers aangesloten op hoogspanning: 875 euro per maand (ofwel 10.500 euro per jaar).

Aangezien de toegangshouders de gegevens inzake domicilie niet ter beschikking hebben en ook niet rechtstreeks kunnen controleren, wordt voorzien in een aantal maatregelen. De elektriciteitsdistributienetbeheerders worden belast met het verstrekken van de nodige gegevens aan de toegangshouders/leveranciers (zie infra artikel 9).

Als sociale correctie wordt, voor de houders van een afnamepunt die beschermde afnemer zijn, in een nultarief voorzien.

Een en ander houdt in dat de heffing, abstractie makende van verschuivingen met betrekking tot afnamepunten en sociale correctie, jaarlijks niet-geïndexeerd 114.605.846 euro opbrengt, op grond van de gegevens van eind september 2017, afkomstig van de VREG, Infrax, Eandis en Elia: 223.509 beschermde afnemers, 2.543.737 residentiële afnemers en 619.098 niet-residentiële afnemers op laagspanning, 23.273 afnemers op middenspanning en 142 op hoogspanning. Die aantallen worden telkens vermenigvuldigd met de eerder genoemde tarieven.

Laagspanning			
beschermd	223.509,00		
residentieel	2.543.737,00	5,00	12.718.685,00
Niet-residentieel	619.098,00	94,50	58.504.761,00
Middenspanning	23.273,00	1.800,00	41.891.400,00
Hoogspanning	142,00	10.500,00	1.491.000,00
			114.605.846,00

Artikel 7

Artikel 7 past artikel 14.1.3 van het Energiedecreet aan met betrekking tot de indexeringsformule. De wijziging houdt het resetten van de noemer van de formule in.

Artikel 8

Artikel 8 bevat een sociale correctie voor de zogenaamde beschermde afnemers. Indien de afnemer, vermeld in artikel 14.1.1, §2, een beschermde afnemer is, wordt het tarief, vermeld in artikel 14.1.2, tot nul euro verminderd. Naar schatting 223.000 beschermde afnemers (in 2016 had gemiddeld 7,88% van de klanten voor elektriciteit recht op de sociale maximumprijs), zouden van dat nultarief kunnen gebruikmaken.

Artikel 9

Als overgangsmaatregel dient elke elektriciteitsdistributienetbeheerder eerst uiterlijk de vijftiende dag van elke maand iedere toegangshouder op de hoogte te brengen van het feit of er op het adres van de afnamepunten waarvoor die toegangshouder als dusdanig in het toegangsregister van die elektriciteitsdistributienetbeheerder staat geregistreerd, op de eerste dag van de vorige maand minstens één natuurlijke persoon was gedomicilieerd. Op 1 januari 2019 zal de standaardregeling van toepassing worden, waarin die netbeheerder uiterlijk de eerste dag van elke maand het feit moet doorgeven of er op het adres van die afnamepunten op de eerste dag van de vorige maand minstens één natuurlijke persoon was gedomicilieerd.

Artikel 10

Aangezien om administratieve redenen eigen aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders en de toegangshouders/leveranciers, de inning van de energieheffing vanaf 1 januari 2018 moeilijk zal zijn, wordt bepaald dat de eerste inningen en doorstortingen door de toegangshouders aan VLABEL pas moeten gebeuren in juli 2018.

Artikel 11

Deze bepaling vormt een overgangsmaatregel voor gesloten distributienetten en gesloten industriële netten waarvan de erkenningsaanvraag nog lopende is.

Artikel 12

Artikel 12 regelt de inwerkingtreding. Het deel met betrekking tot de energieheffing uit het decreet treedt in werking op 1 januari 2018, wat dag 1 van de belastbare periodes is. Wat betreft artikel 3, 3° tot en met 7°, moet echter worden voorzien in een specifieke overgangsregeling.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

De fractie van *Rob Beenders* steunt het ontwerp als een eerste stap in de juiste richting. De energiearmoede was nooit eerder zo hoog. Tariefverlaging en nultarief zullen er volgens hem voor zorgen dat mensen meer ruimte krijgen voor investeringen in energie-efficiëntie. Sp.a hoopt dat ook de volgende stappen zullen gezet worden, met name die naar de leesbare factuur. Is ten aanzien van die vereenvoudiging, die volgens het lid leidt tot meer begrip, al vooruitgang geboekt in het overleg met de andere energieministers? Worden nog tijdens deze legislatuur stappen gezet?

Ook de fractie van *Johan Danen* steunt het ontwerp van decreet, dat een lange weg heeft afgelegd, al heeft hij wel kritische bedenkingen. Zo betreurt hij de afwezigheid van het advies van de SERV, ook al werd het te laat ingediend. Hij herinnert eraan dat Groen ten tijde van de behandeling van het oorspronkelijke ontwerp, een eigen voorstel naar voren schoof met quotumverhogingen en de stopzetting van de subsidiëring van grootschalige biomassa. Die elementen blijken nu de voorliggende verlaging mogelijk te maken.

Samen met de SERV is Groen bezorgd om sluitende rekeningen. Het blijft onduidelijk hoe Vlaanderen de 2020-doelen zal realiseren. Terwijl de raad ervoor pleit om het beste te verhoppen maar ook het ergste voor te bereiden, ontbreekt in het ontwerp van decreet de aanleg van een reserve voor tegenvallers. Het beleid moet nochtans vooruitziend zijn, oordeelt hij.

Verder steunt hij de toename van de GSC-quota en de normalisering van de marktwerking, die ook in het voorstel van Groen zaten, maar de kosten voor de WKC-overschotten worden wel gedeeltelijk doorgeschoven naar de toekomst, wat zorgwekkend is.

Wat de energiefactuur zelf betreft, pleit hij voor een herleiding tot de essentie. Er zitten nog steeds te veel componenten in die er niet in thuishoren. Het lid roept de minister op tot stappen in de verdere ontmanteling tot een skelet dat duidelijk en leesbaar is.

Willem-Frederik Schiltz denkt dat iedereen de zorg om een leesbare factuur deelt. Hij heeft begrepen dat federaal minister Peeters daaraan werkt, wat een goede zaak is. Verder is wat voorligt, een logische stap in de uitwerking van wat eerder vooropgesteld is door de regering.

Ook de fractie van *Robrecht Bothuyne* steunt het ontwerp van decreet, waarvan de inhoud al uitvoerig besproken is. Uiteraard zijn er nog bezorgdheden voor de toekomst, waarvan het SERV-advies er een aantal vermeldt zoals het belang van goede becijfering en het halen van de doelstellingen. Welk beleid staat op dat vlak nog op stapel? Tot slot vraagt hij ook naar de stand van zaken in de aanmeldingsprocedure bij de Europese Commissie.

Valerie Taeldeman informeert naar de stand van zaken van de audit van het Rekenhof inzake energiearmoede. Klopt het dat het studiewerk, dat voor de zomer beloofd was, nog niet klaar is?

2.2. Antwoord van de minister

Minister *Bart Tommelein* dankt voor de steun. Vereenvoudigde facturen zijn ook zijn bekommernis, verzekert hij. De interfederale werkgroep is bezig en het klopt dat minister Peeters er werk van maakt. Doel is een factuur van maximum twee

A4'tjes. Dat is positief nieuws, want de huidige is zelfs moeilijk te begrijpen voor mensen die gestudeerd hebben.

Verder wijst hij op de aan de gang zijnde operatie bij de distributienetbeheerders op zoek naar meer efficiëntie, waarin Eandis en Infrax aankondigden te fuseren. Ook van die efficiëntiewinst verwacht hij een lagere factuur, al is dat een bevoegdheid van Binnenlands Bestuur, want de aandeelhouders zijn de gemeenten. Zijn eigen bewegingsruimte op het vlak van de factuur is beperkt tot de heffingen, waarvan het tarief tot nul wordt gebracht voor mensen die het moeilijk hebben, en de groene quota, die eveneens in het ontwerp van decreet zijn opgenomen. Tegelijk probeert hij invloed uit te oefenen op andere bevoegde niveaus, zoals het federale.

Hij verzekert voorts dat een en ander opgevolgd wordt met het oog op een sluitende rekening. Er zit thans 100 miljoen euro in het fonds. De SERV gaat uit van het slechtst denkbare scenario, terwijl hijzelf een optimist is. Dat verkiest hij boven een gebrek aan ambitie. Hij wijst erop dat het Rekenhof in weerwil van enkele opmerkingen spreekt over in het algemeen vrij correcte inschattingen (*Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 16/1*). Dat de rekening niet klopt, is dus niet juist, besluit hij. Zoals gezegd zijn de investeringen meegerekend in de plannen. Als bepaalde verantwoordelijken beslissen om niets te doen, zal hij dat vaststellen, maar er zijn vandaag erg veel spelers – de burgers op de eerste plaats – die hoopvolle signalen geven. De installatiemarkt voor zonnepanelen is nog lang niet aan zijn hoogtepunt, wel integendeel: het beste moet nog komen. Ook over de windmolens brengen sommigen verkeerde cijfers in omloop. Hij suggereert om de sectoren direct te bevragen. De resultaten blijken trouwens uit de binnenlopende meldingen van burgers. Het klopt dat Vlaanderen zijn productiedoelstellingen voor hernieuwbare energie moet halen maar daar heeft het nog wat tijd voor. Met name voor windmolens is het belangrijk dat zo veel mogelijk drempels worden weggewerkt.

De aanmeldingsprocedure bij de Europese Commissie loopt. De minister verwacht dat eerstdaags het resultaat bekend zal zijn.

Energiearmoede is ook zijn bekommernis. Hij heeft met plezier het tarief van de heffing op nul gebracht voor wie sociale bescherming geniet. De uitvoering van het armoedepan met zijn 34 maatregelen wordt regelmatig geëvalueerd. De audit van het Rekenhof heeft hij nog niet ontvangen, bevestigt hij.

Johan Danen noemt het scenario van de SERV wel realistisch maar het belangrijkste is zijn waarschuwing dat ook een optimist zich moet voorbereiden op minder goede scenario's, en die ontbreken in wat voorligt.

Minister *Bart Tommelein* herhaalt zijn verwijzing naar de verrekening in de plannen. Het is niet correct om te beweren dat men de doelstellingen met een pak geld erbij wel zou halen. In een ESR-systeem kan hij ook geen spaarpot aanleggen. De inkomsten uit heffingen moet hij hetzelfde jaar uitgeven. Het lijkt hem niet verstandig de Vlaming heffingen te laten betalen, waarvan men de inkomsten op het einde van het jaar in de algemene middelen laat opgaan omdat men ze niet heeft weten uit te geven. De energieheffing dient niet om de algemene schuld af te bouwen.

Johan Danen verduidelijkt dat hij niet voor een hogere heffing is, maar pleit wel voor nabije opvolging, jaar na jaar, van de evolutie van de certificatenoverschotten en de effectieve realisatie van de groene doelstellingen, waardoor indien nodig bijsturing mogelijk is.

3. Stemming

Ter stemming gelegd worden de artikelen 1 tot en met 12 van het ontwerp van decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aanpassing van de groenestroomdoelstellingen, de WKK-doelstellingen en de energieheffing (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1402/1) en het ontwerp in zijn geheel, unaniem aangenomen met 12 stemmen.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Johan DANEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BAU	Business As Usual
DAEB	dienst van algemeen economisch belang
DNB	distributienetbeheerder
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
GSC	groenestroomcertificaten
PV	photovoltaic
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VLABEL	Vlaamse Belastingdienst
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
WKC	warmte-krachtcertificaten
WKK	warmte-krachtkoppeling